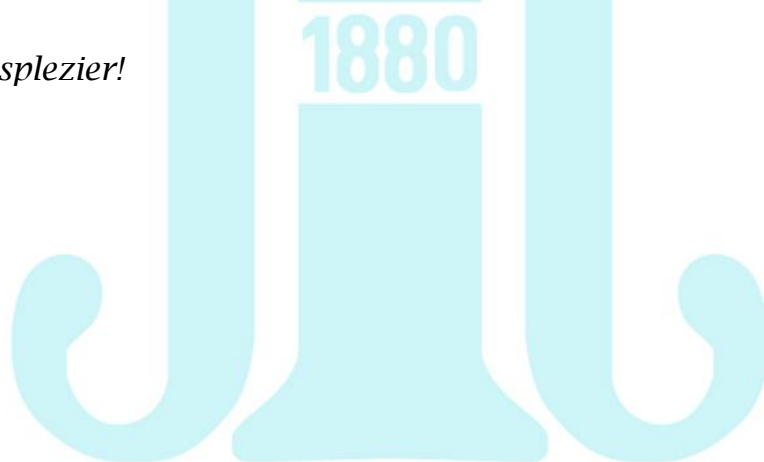

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

PEER GYNT

Toneelspel in vijf bedrijven

door

1880

Hendrik Ibsen

Vertaling: Alain de Lamper

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2003

Nr.2798

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJFTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A. worden gestuurd.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wendt men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

TARIEFCODE A1

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *PEER GYNT* op te voeren moet de naam van auteur *HENDRIK IBSEN*, vertaling *Alain de Lamper* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2003/0220/041
ISBN 978-90-385-08313

© 2003 Toneelfonds J. Janssens/Alain de Lamper
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

PERSONAE

(onbeperkte bezetting)

Åse, een boere-weduwe.

Peer Gynt, haar zoon.

Twee oude Vrouwen, met graanzakken.

Aslak, een Smid.

Bruiloftsgasten. Een keukenmeester. Een Muzikant.

Een nieuw aangekomen Boerenechtpaar.

Solveig en de kleine Helga, hun Dochters.

De Boer van Hægstad.

Ingrid, zijn Dochter.

De Bruidegom en zijn Ouders.

Drie Seter-meisjes.

Een in het groen geklede vrouw.

De Man van Dovre.

Een Hoftrol. Veel gelijksoortige wezens. Trollenmeisjes en trollenjongens. Een paar heksen. Aardmannen, nissen, heuvelmannen, enz.

Een lelijke jongen. Een stem in het donker. Vogelgeschreeuw.

Kari, de Vrouw van een keuterboer.

Master Cotton, monsieur Ballon. De heren V. Eberkopf en Trumpeterstråle, Reizigers.

Een Dief en een Heler.

Anitra, Dochter van een Bedoeïnen-hoofdman.

Arabieren, Slavinnen, Dansende meisjes, enz.

De Memnonzuil (zingend).

De Sfinx bij Gizeh (stomme rol).

Begriffenfeldt, Professor, dr. Phil., Toezichter van het gekkenhuis van Caïro.

Huhu, een Taalhervormer afkomstig van de kust van Malebar.

Hussein, een Oosterse Minister.

Een Fellah met een koningsmummie.

Verscheidene Krankzinnigen met hun bewakers.

Een Noorse Schipper met zijn Bemanning.

Een vreemde Passagier

Een Priester. Een Rouwstoet. Een Leensman.

Een Knopengieter, een mager iemand.

(De handeling, die begint bij de aanvang van deze eeuw en eindigt in onze tijd, verloopt gedeeltelijk in het Gudbrandsdal en in het hooggebergte daaromheen, gedeeltelijk aan de Marokkaanse kust, deels in de Sahara-woestijn, in het krankzinnigengesticht in Caïro, op zee, enz...)

EERSTE AKTE

(Een berghelling vol loofbomen bij Åses erf. Een beek stroomt in watervalletjes naar beneden. Een oude watermolen aan de overkant. Een hete zomerdag. Peer Gynt, een sterk gebouwde jongeman van twintig, komt het pad aflopen. Åse, de moeder, klein en teer, volgt erachteraan. Ze is kwaad en loopt te schelden.)

ÅSE : Peer, ge liegt.

PEER GYNT : *(zonder halt te houden)* Nee, doen ik niet!

ÅSE : Wel, zweirt den, ist woar of nie?

PEER GYNT : Zweire, waarom?

ÅSE : Pfoe, ge durreft nie!

‘t Is allemoal moar larie!

PEER GYNT : *(blijft staan)* Het is woar - elk woord verdomd!

ÅSE : *(nu voor hem)* Da g’ou veur ou aage moeder nie schomt!

Ierst trekt ge de baareggen in,
moanden doen ik den oegst alle dagen,
en gij loept op rendieren te jagen,
ge komt thuis in vossenbont,
zonder beurs, zonder wild; -
en dan denkt ge, och vaneigens,
slikt ze van mij in alle stilte
de arregste, groetste leugens!

Alla, woar hedde dien bok geschoten?

PEER GYNT : Vlak bij Gjendin.

ÅSE : *(lacht spottend)* Dat zal wel!

PEER GYNT : De wind blaast daar fel;
achter een elzebosken verscholen
woar em in de sneeuwkurst groef
naar mos -

ÅSE : *(als daarvoor)* Ja, dat zal wel!

PEER GYNT : Ik hield m’n asem in
hoorden het gekrak van zijn hoef,
zag een stuksken van nen hoorn.
Dan schoof ik stillekens naar voren
van den ene naar den andere steen.
‘k Gluurden tussen de rozen heen; -
zo nen bok, nen vetten slampamper,
ik geloofden et zelf moar amper!

ÅSE : ‘t Is toch nie woar?

PEER GYNT : Ne knal!

Den bok viel bots noar beneen.
Moar gelijk met zijne val,
zat ik schief op dien bok zijne rug,
greep hem bij zijn links oer vast,
da was ‘t moment just gepast,

ik had hem bijkans de kop afgesneen, -
 bei! Riep em hard, en vliegensvlug
 stond het scharminkel weer op vier poete,
 sloeg mes en schee weg va mij
 deur goe noar achter te stoete,
 schroefde mij vast on mijn zij,
 schuurde de horens tegen mijn bien,
 ofdat hij mij in een tang wrong; -
 en vloog den op stel en sprong,
 langs de Gjendin-kloof hien!

ÅSE : *(onwillekeurig)* Lieve Heer toch!

PEER GYNT : Doar bij Gjendin,
 zidde doar oeit al ies gewist?
 Mier den nen halven mijl lank is't,
 schaarpe on iene kant, as een zeis,
 Hellingen af, lawines en gletsjers,
 pijlrecht onder baargpuin grijs,
 ziet ge oan uwen linker en rechter
 hemel in de meren, die donker
 en zwaar slapen, meer dan dertien-
 honderd el daar vanonder, -
 langs de rand bei'n op de vlucht
 kliefden w'een pad deur de lucht.
 Mijn hart wilde zich naar buiten bonken!
 Recht daar naar waar we sturmden,
 scheen juist de zon te vonken.
 Bruine arendsruigen zwermde
 in een kloof, wijd als een hongergeeuw,
 halfweg tussen ons en de spiegels,
 leken te dwarrelen, als sneeuw.
 Schotsen spoelden op het strand als kiezels
 maar geen donder drong door;
 allen het stormweer wervulde,
 als danste't - het zong, het krulde
 zich in kringen rond oog en oor.

ÅSE : Och God, sto me bij!

PEER GYNT : Plotsklap,
 aan ne verdraaid steilen trap,
 schoot ne sneeuwhoen over het pad,
 klappend kakelend, opgeschrikt
 uit de struik waarin hij zat hij geschikt,
 recht veur ons hoeven, neffest dat gapend gat.
 De bok maakte rechtsomkeert,
 en sprong onverveerd
 met ons beiden over de rand.
(Åse wankelt en grijpt een boomstam vast. Peer Gynt gaat verder.)
 Achter ons de zwarte bergwand,
 onder ons nam het diep ne slok!

Eest spleten we een wolk nevel,
 dan een meeuwe-knevel
 die, in hun vlucht gekloven,
 krijsend alle kanten uit stoven.
 Neerworts, zonder stop, ging het steeds,
 maar in het diepe blinkten iets
 witlicht, als een rendierbok. -
 Moe, het woaren, net as wij, twie wilden
 die deurheen de bergmeer-stilte
 opvlogen naar de ijskorsten
 in dezelfde dolle vaart
 als wij naar beneden koersten.

ÅSE : (*hapt naar adem*)

Peer, zegt het - mij niëks gespaard!

PEER GYNT : Bok van boven, bok van onder,
 stopten samen als bij wonder
 zodat 't schuim rond ons spatte.
 Jot, dor laage we in 't natte. -
 En ja, op de ien of ander manier
 geraakten ik toch weer tot hier;
 den bok zwom, met mij aan zijne steirt;
 ik ging noar huis -

ÅSE : En dienem bok verzwond?

PEER GYNT : Euh, die loept dor nog alt' rond; -
 (*knipt met zijn vingers, draait rond op zijn hiel, en voegt eraan toe:*)
 Wie dat hem vangt, die is hem weird!

ÅSE : En gij het ouwe nek nie geknakt?

Ouwe rug nie verstuikt?

Gien botte zijn geplet?

O Lievenhier - geloefd, bedankt,
 deur U is mijne zeun gered!

Ou broek is wel wa gescheurd;
 moar da is het noeme nie weird
 as ge denkt wa dat er had kunne
 gebeuren as ge zoe nor benee duikt!

(*houdt plotseling op, kijkt hem aan met open mond en grote ogen en grote
 ogen, kan lang geen woorden vinden, barst uiteindelijk los:*)

Gij, gij rijmeleir tedju;
 verdoeme toch, zoe liege!

Da verhoaltje van u,
 da kenden ek al sowieso
 van toen ek u zat te wiegen.

Gudbrand Glesne, die sprong die zo, -
 nie gij, gij -

PEER GYNT : Ik en hij.

Da kan mier den ies gebeure.

ÅSE : (*kribbig*) Ja, een leugen kan verbeure,
 opgevuld me proalerij,

en onder een nief livrei
 lette nie mier op de lijkkleure.
 Dàt hedde iniengeflanst,
 alles uitvergroet en omkranst,
 't op nen arend duen rondzweve,
 en al dien andere zever,
 gelogen in 't wilde weg,
 zo ne moes van schrik en pech,
 dat ge op 't lest nie mier wit
 woar uwe kop en uw gat zit!

PEER GYNT : Had een ander mij dat gezegd,
 ik had mij hem...

ÅSE : (*huilend*) Och was'k al in e graf gelegd,
 sliep ek moar al in de zwart eirde!
 Bidden, schrieën pakt nie bij hem, -
 Peer, gij iewig onteirden!

PEER GYNT : Lieve, brave, kleine mama; -
 uw woorden zijn zonder weerga; -
 wees daarom blij -

ÅSE : Zwijgen gij!
 Kan ek da zijn, blij,
 ik, die zo'n zwijn als zeun hem?
 Vult ou da nie mè pijn en afschuw
 dat ik, een arme zwakke weduw
 allien moar smoad tot steun hèm? (*weent opnieuw*)
 Wa was veur ons opzij gesteld
 van ou peter's vele geld?
 Woar zin al die munten zuurvedierend
 deur dien ouwen Rasmus Gynt?
 Ou pa wist er weg mee, de puit, -
 as scheppen zand dielden hij z'uit,
 kocht er grond mee in hiel 't land,
 ree mè vergulde karre rond-.
 Woar is al't verkwieste
 van de groete winterfieste,
 toen elke gast zijn fles pakt
 en leeg tegen de muur kwakten?

PEER GYNT : Zou der veel sneeuw zijn tees jaar?

ÅSE : Zwijgt as ou ma spricht, pasjaar!
 Ziet dat hier! In plots van ruiten
 houwen doeken de kou buiten.
 De schutting ligt hallef neer,
 het vee stot doar in elk weer,
 waa en akker blijft onbeboud,
 elleke moand wurter iets verpand -

PEER GYNT : Stopt noa met die vrouweproat!
 Het geluk wisselt veel van kant,
 dus noa groeit oegst op ons noed!

ÅSE : Op die plots is zout gestroed.
 Phah, moar gij zi ne kemel,
 nie te goe veur den hoegsten hemel,
 ‘t got ou lak die paster af,
 die hielemoal uit Koopenhoage
 noar ouwen doepnoam kwam vroage,
 en zwoer da woar hij leefden
 ze die nog nie on prinsen geefden,
 zoeda ouwe pa hem e peird gaf
 en een slee derbij, as dank
 veur zij vriendeluk gejangk. -
 Hah ja, toens was’t ien groet orgie.
 Priester, kappetaan, al de rest
 die aten, zopen en rondhongen,
 ulle volstaken tot ze sprongen.
 Moar in de noed kent ge ze ‘t best.
 Inies woare ze allemoal foetsie,
 den dag da ‘Jan-met-de-schup’
 wegtrok mèn zijn Maad Huppeldepup.
(droogt haar ogen met haar voorschoot).
 Ach, gij die zoe groet zijt, zoe stoer,
 gij zou tot steun en toeverloot
 moete zin veur ou schroale moer, -
 zurgen dat alles hier goe goat,
 redde wa ge van ‘t aarfgeld redde kunt. *(huilt opnieuw)*
 Ô, dat God me bijstoat
 veur de kiere da gij helpt, mispunt!
 Thuis ligde mèn ou lui kont
 in uw eige vuil veur den heird;
 de maskes loepen in volle veirt
 de durpszoal uit as gij oankomt, -
 het volk lacht mij uit langst overal,
 stuurt mij de argste duvels van ‘t dal -

PEER GYNT : *(gaat weg van haar)* Loat mij gerust.

ÅSE : *(volgt hem)* Ontkende dan,
 woart ge der nie as ieste bij
 met die fameus vechtpartij
 die kurtelings in Lund plotsvond,
 vocht ge nie gelak nen dollen hond?
 Woart gij het nie die Aslak,
 de smid, zijnen arrem brak,
 of ten minste toch dan
 ien of anderen vinger dervan?

PEER GYNT : Wie heed ou da verteld?

ÅSE : *(driftig)* De woardin hoerden ‘t gehuil!

PEER GYNT : *(pakt zijn elleboog beet)* Ja, da van mij zeker.

ÅSE : Gij?

PEER GYNT : Ja ma, want ik kreeg op mijn muil.

ÅSE : Wa nu?

PEER GYNT : Hij ee geweld.

ÅSE : Wie da?

PEER GYNT : Wel, Aslak, dunkt mij.

ÅSE : Spf - spfu; da'k erop rochel!

Dien slappen drankbochel,
dien boemeleir, die fles
jeneverbocht leesden de ou de les? (*huilt opnieuw*)

Ik hem wa af gebloosd en getreurd,
moar mun ziel is gans verbeurd
als datte echt is gebeurd.

Lot hem nog zoe ne reus zin,
moete gij doarom ne kneus zin?

PEER GYNT : Of dat ik noa sloag krijg of zelf sloag,
het is en blift moar gekloag. (*lacht*)

Troest ou moe -

ÅSE : Wa, hedde noa weer gelooge?

PEER GYNT : Allien noa pertang. Kom, droegt ou ooge; -
(*balt zijn linkerhand*)

Zie, mè dees nijptang
hield ek hiel die smid gebooge,
en mijne moker was mijne rechter.

ÅSE : Ô, gij vechtjas! Al da vechte,
't wurt m'n graf as ge zoe voertdoet.

PEER GYNT : Mô nie, gij verdient beter dan goed,
wel twintigduizend keren!

Kleine, kromme, brave moe,
m'n woord geef ek erop toe,
hiel het durp zal ou ieren,
wacht, da wurt nen dag vol geluk
dat ek iets - iets verwezulluk!

ÅSE : (*blaast*) Gij!

PEER GYNT : Een goei doad is toch noet zoek!

ÅSE : As ge mor al ies zoe slim wier
van de goate in ou aage broek
al ies te moake, ne kier.

PEER GYNT : (*Vurig*) Ik zal keuning wurden, keizer!

ÅSE : Och God, in de plots van wijzer
is hij noa al zijn verstand kwijt!

PEER GYNT : Joa toch wel! Gif mij wa tijd!

ÅSE : Ja, met den tijd wurde prins,
da woarde, wit ek, al lank van zins.

PEER GYNT : Ge zult zien, moe!

ÅSE : Houd u scheur!

Ge zi zoe zot as een achterdeur. -
Wel, ik zal mijn art ies luchte, -
ge had er iets van terecht gebrocht
as ge nie dag in dag uit ad gezocht

noar leuges en uitvluchten.
Die van Hægstad was just goed.
Ge had ze zoe kunne winnen,
ge had allien moar te willen -

PEER GYNT : Denkt ge?

ÅSE : Ik ben nie opgewasse
tegen mijn aage gebroed.
Koppig ontwijkt em elk lokoas;
moar Ingrid wurt hem wel den boas,
de sukkel vollegt op de voet
het spoor van al heur passen.
(begint opnieuw te snikken)
Ach menne Peer, stienrijk is ze, -
zoe'n arfenis! Denkt erom
as ge 't moar had gewenst
woart ge noa nen bruidegom, -
en liept ge ier nie half verslenst!

PEER GYNT : *(vlug)* Kom, we goan nor 't ja-woord vissen!

ÅSE : Woar?

PEER GYNT : In Hægstad!

ÅSE : Och simpel wicht;
da vrijerspad is alank dicht.

PEER GYNT : Woarveur dat?

ÅSE : Och ik zien wad af!
Tijd en veurspoed, alles verpest -

PEER GYNT : Wel?

ÅSE : Terwijl gij in 't West'n
bokkeree in gestrekten draf
kon Mads Moen heur veur hem winnen!

PEER GYNT : Wa! Dien vrouweschrik? Die -?

ÅSE : Goa noa mè heur ter sacristie.

PEER GYNT : Wacht hier, ik moet een span vinnen
veur peird en kar- *(wil gaan)*

ÅSE : Doet al op,
den trouw is toch al veur morgen -

PEER GYNT : Phoe, ik rij in vollen galop!

ÅSE : Gij zot; wilt ge nóg mier zorgen,
de last van ieder zijnen hoon?

PEER GYNT : Zijt stil. Alles zal goe goan.
(schreeuwt en lacht tegelijk)
Vooruit moe! Te voet vrij en frank;
de merrie spannen duurt te lank.
(tilt haar in de lucht)

ÅSE : Loat los!

PEER GYNT : Nie, in mijn armen
verschijnt ge bij de bruiloftstent!
(loopt in de rivier)

ÅSE : Lievenheer heb erbarmen!

Peer! We vallen -
 PEER GYNT : Ik ben bestemd
 voor een prachtige dood -
 ÅSE : Ja gewis!
 As 't moar nie oan de galg is!
 (*ruffelt hem door het haar*)
 O gij rekel!
 PEER GYNT : Kalm aan,
 't is hier gladdigen grond.
 ÅSE : Ezel!
 PEER GYNT : Ja, gebruikt liever uwen mond,
 da hee nog niemand kwoad gedoan.
 Hier goat de grond trug mee.
 ÅSE : Nie misstappen!
 PEER GYNT : Hupsakee!
 We zin tot bok en Peer betoverd; -
 (*galopperend*)
 ik zin den bok, en gij Peer!
 ÅSE : Ik kèn men eige nie meer.
 PEER GYNT : Ziet nu, we zin de kolk over. (*waadt aan land*)
 Gift nu den bok schoen ne kus
 as dank veur den overzet tus-
 ÅSE : (*slaat hem om de oren*)
 Hier hèdd' uwen overzet!
 PEER GYNT : Aa!
 Ge zi wel gierig, ma!
 ÅSE : Loat los!
 PEER GYNT : Iest soamen noar dien trouw.
 Sprikt doar veur mij. Gij zij wijs;
 gift dien ouwen bok nen douw;
 zegt: Mads Moen mankeert een vijs -
 ÅSE : Los!
 PEER GYNT : En legt hem tot besluit
 heel Peer Gynts echten ziel uit.
 ÅSE : Ja, zit doar moar zeker van!
 E schoen portret krijgde dan.
 Ik toen ou van veur en van achter;
 hiel da duivels slecht karakter
 noem ek 'klaar en duidelijk' -
 PEER GYNT : Ah?
 ÅSE : (*trapt weerbarstig*)
 En ik hou nie mijne mond
 eerd dat dien ouwen zijnen hond
 op ou lost alsof ge nen duivel zijt!
 PEER GYNT : Hm, dan gaan ek beter alleen.
 ÅSE : Joa, moar ik zal der ook zijn strakskes.
 PEER GYNT : Brave moer, ge zijt wa zwakskes -
 ÅSE : A ja? 't Schilt nie veel meer

of ek vermoalden nen vuursteen
 en spoog de vonken weer!
 Loat los!

PEER GYNT : Ja, as ge belooft minder -

ÅSE : Nikske! Ik goa mee noar ginder!

Da ze weten wie ge zijt!

PEER GYNT : Nie, beter da ge hier betijt.

ÅSE : Noeit nie! Ik zal op ou letten!

PEER GYNT : Nie toegestoan

ÅSE : Verbied 't mij mar.

PEER GYNT : Deur u op 't meulendak te zetten.

(zet haar erop. Åse gilt.)

ÅSE : Lot mij neer!

PEER GYNT : Lustert nu ies nar-

ÅSE : Zever!

PEER GYNT : Brave moer, wa meer-

ÅSE : *(gooit een graspol naar hem)*

Zet me nù op de grond, Peer!

PEER GYNT : As'k durfden zou'k het riskeren.

Denkt erom nie te bougeren.

Geene stamp of trap met de benen; -

geen getrek en gesleur aan de stenen, -

ge zout ou kunne bezeren

as ge komt te vallen.

ÅSE : Gij beest!

PEER GYNT : Wiebelt nie.

ÅSE : 't Was beter geweest,

wasder mè uw wieg een ander weg.

PEER GYNT : Foei toch, ma!

ÅSE : Pfoe!

PEER GYNT : Gift mij liever

uwe zegen veur onderweg.

ÅSE : Nog wa lappen meere,

al zidde nog zoe stoer!

PEER GYNT : Ja, tot later, lieve moer!

Houd u goed; 'k zin zoe weere.

(vertrekt, maar draait zich om, houdt zijn vinger vermanend in de hoogte, en zegt:)

Denkt eraan: geen gewiebel. *(af.)*

ÅSE : Och Heere, hij vertrekt!

Bokkerijer, leug'naar! Eij,

lustert ies! - Nie, hij loept recht

van hier weg -! *(gillend)*

Help, ik zwijmel!

(Twee oude vrouwen met een zak op hun rug lopen naar beneden langs de molen.)

EERSTE OUDE VROUW : Oesj, een kreet?

ÅSE : Die van mij!

TWEEDE OUDE VROUW : Åse! Ziet noa - hoeg en droeg?

ÅSE : Nog nie hoeg genoeg; -

me wa sjans zittek straks in den hemel!

EERSTE OUDE VROUW : Awel, goei reis!

ÅSE : Hoalt een trapken;

'k wil deraf! Dien duvel Peer -

TWEEDE OUDE VROUW : Ouwe zeun?

ÅSE : Noa ziede wa veur

enen 't is, die schone meneer.

EERSTE OUDE VROUW : We zulle 't zegge.

ÅSE : Hellept mij nu wat;

ik moet te voet naar Hægstad -

TWEEDE OUDE VROUW : Zit hem doar?

EERSTE OUDE VROUW : Den zidde gewroken;

de smid zit doar nu ooke.

ÅSE : Och God troest mij veur die jongen;

stelt da z'em nu ies ophangen!

EERSTE OUDE VROUW : Och, da wurt al zoe lank gezeet;

troest ou as 't in doad wurt omgezet.

TWEEDE OUDE VROUW : Ze hee ze nie alle vier. *(roept naar boven:)*

Eivind, Anders! Hej, komt ier!

EEN MANNENSTEM : Wel, wat is't?

TWEEDE OUDE VROUW : Peer Gynt die eet
zijn moe op de meulen gezet!

(Een kleine verhoging met bosjes en mos. De dorpsweg loopt naar boven, met een hek in het midden eroverheen. Peer Gynt komt van een wandelpad, gaat dapper door het hek, stopt en kijkt in de richting van het uitzicht.)

PEER GYNT : Daar ligt Hægstad al. Ik ben er kwansuis.

(loopt half naar boven, dan bedenkt hij zich.)

Zou Ingrid alleen daar zitten thuis?

(houdt zijn hand boven zijn ogen en tuurt in de verte)

Nie. De geroepenen komen toegezwermd.

'k Zou misschien beter terugdraaien.

(trekt het ene been bij het andere)

Het gonzen wordt sterker als g'u afschermt,

het pikt, het brandt, ge staat in lichterlaaie.

(loopt een paar passen weg van het hek en trekt verstrooid wat blaadjes van de struiken.)

Had ik maar wat drank te verteren.

Of had ik maar ne sluipegweg bergaf.

Of kenden ze me moar niet. - Iets goe straf

is't best, dan kan het gelach u niet deren.

(Ziet plots verschrikt rondom zich; daarop verstoopt hij zich tussen de struiken. Enkele mensen met cadeau's lopen voorbij naar de bruiloft beneden.)

EEN MAN : *(op gesprekstoel)*

Zijn va die zoop, zijn moe is nie bij heur hoofd.

EEN VROUW : Ja, geen wonder dat de zeun niks goe beloofd.

(De mensen gaan verder. Weinig daarna komt Peer Gynt te voorschijn; hij is schaamrood in het aangezicht en schopt hen na.)

PEER GYNT : *(stil)* Was dat over mij?

(met een gedwongen gebaar) Ach, laat ze betij'n!

Zolang ik m'n eigen leven kan lei'n.

(gooit zich neer op de mosgrond, ligt lang op zijn rug met de handen onder het hoofd gevouwen en kijkt omhoog naar de lucht.)

Wat een vreemde wolk. Op een paard lijkt het meest.

D'r zit ne man op, - een zadel, - en breidel. -

D'r achter zit een heks op nen bezem te rijden.

(lacht wat bij zichzelf.)

Da's ons moe. Ze scheldt en krijst: gij beest; eij daar, Peer! -- *(weinig daarna sluit hij de ogen.)*

Ja, nu is ze wel bang. -

Peer Gynt rijdt voorop, de rij achter hem is lang. --

Zijn paard is zilver vanboven, goud beneden.

Zelf draagt hij wanten en sabel en schede.

Zijn lange mantel is met zijde afgezet.

Al wie hem volgt, is groots en rijk en net.

Hij zit in 't zadel met het meeste moed,

geen treedt er als hij de zon tegemoet. -

Benee staat het volk gedromd achter hekken, terwijl ze hem aanstaren en hun hoeden heffen.

De vrouwen neigen, en keizer Gynt,

met zijn duizend gezellen, wordt bemind.

Twaalfshillingstukken en dukaten

kletteren als kiezels op de straten.

Allen in de stad worden rijk als graven.

Peer Gynt rijdt gewoon van haven tot haven.

De Engelen-prins staat op het strand te wachten.

Naast hem staan alle Engelen-meisjes te smachten.

Engellands adel en Engellands¹ keizer

staan op van de dis als Peer aan komt reizen -

De keizer heft de kroon en zegt -

ASLAK DE SMID : *(tegen enkele anderen die het hek voorbijlopen)*

Daar zie, Peer Gynt, 't zat varreken.

PEER GYNT : *(richt zich half op)* Hoe nu, keizer -?

ASLAK DE SMID : *(leunt voorover op het hek en grijnst)*

Zet u recht, manneken.

¹ "Engelland": het sprookjesland dat in veel volksliederen en kinderwijsjes voorkomt.

PEER GYNT : Verduveld! De smid! Wa doet gij hier?
 ASLAK DE SMID : *(tegen de anderen)* Zijne kop staat nog naar het bier.
 PEER GYNT : *(springt overeind)* Ga met mijne zegen!
 ASLAK DE SMID : Da zal ik, ja.
 Moar vent, woar zatte gij da?
 Zes weken weg. Van nen berg gevallen of wa?
 PEER GYNT : Ik hem wonderlijke dingen gedoan, peken.
 ASLAK DE SMID : *(knipoogt tegen de anderen)* Loat ons hoere, Peer.
 PEER GYNT : Niemand zijn zaken.
 ASLAK DE SMID : *(na een pauze)* En gaat ge noa noar Hægstad?
 PEER GYNT : Nee.
 ASLAK DE SMID : Het ging
 da ge on e maske doar hing.
 PEER GYNT : Gij zwarte roaf -!
 ASLAK DE SMID : *(wijkt wat)* Doet u nie zeer, Pier!
 As Ingrid u nie wil, der zin der wel mier -;
 toch; zeun van Jon Gynt! Kom, mee nor 't leven,
 gins zin jong dingskes en ou weven -
 PEER GYNT : Ge kunt den -
 ASLAK DE SMID : Eén vindt er gien beter dan u.
 Goen oavend! Ik geef de bruid ne kus van u. -
 (ze gaan weg, lachend en fluisterend.)
 PEER GYNT : *(kijkt hen een tijdlang na, doet een worp en draait zich half om.)*
 Veur mijn part hokt dat Hægstad-lief
 met wie ze wilt. Mij nie gelaten!
 (bekijkt zichzelf.)
 Mijn broek gescheurd. Vuil en vol gaten. -
 Haddek moar iets deftigs of nief.
 (stamp op de grond.)
 Trok ik maar gelijk ne slachter
 al die minachting uit hun karkas!
 (kijkt plotseling om.)
 Wa was dat? Wie grinnikt daar achter?
 Hm, ik dacht toch echt. - Nee, niks in 't struikgewas. -
 Ik wil noar moeder thuis -
 (gaat naar boven, maar stopt weer en luistert naar de bruiloft beneden.)
 Ze spelen ten dans!
 (wordt levendig en luistert; doet stap na stap naar beneden; zijn ogen glinsteren, hij wrijft langs zijn benen.)
 Een heel zwerm maskes. Zes-zeven de man!
 Och - lokkende dood. - Ik moet naar mijn beulen! -
 Moar moeke, doar op heure meulen. -
 (zijn ogen richten zich weer naar het dal. Hij springt en lacht.)
 Hupsa, hoe klinkt den halling¹ over de weiden!
 Ja, die Guttorm zijn spel loat u nie los!
 Da klettert en sprankelt as een beek in een bos.

¹ Een Noorse boerendans.

En dan nog heel dien troep glanzende meiden! -
 Ja, lokkende dood - ik moet noar mijn beulen!
(klimt met een sprong over het hek en loopt de weg af.)

(Een erf in Hægstad. Helemaal achteraan gebouwen. Veel gasten. Het dansen gaat er levendig aan toe op het grasland. De muzikant zit op een tafel. De keukenmeester staat in het deurgat. Keukenvrouwen lopen af en aan tussen de gebouwen; oudere mensen zitten her en der te babbelen.)

EEN VROUW : *(neemt plaats in een groep die op wat houtblokken zit.)*

De bruid? Och ja, die schreet altijd;
 moar doet of dat ge het nie ziet.

DE KEUKENMEESTER : *(in een andere groep)*

Komoan volk, drinkt, dat ek volgiet.

EEN MAN : Wel merci, moar ge schenkt wa rap bij.

EEN JONGEN : *(naar de muzikant, terwijl hij voorbijvliegt met een meisje aan de hand:)*

Eij Guttorm, uwe strijkstok talmt!

HET MEISJE : Speelt, dagget over de weiden galmt!

MEISJES : *(rond een jongen die danst)*

A zo ne sprong!

EEN MEISJE : Da's geen en tragen.

DE JONGEN : Hier is plek om uw benen uit te slagen!

DE BRUIDEGOM : *(snotterend, nadert zijn vader, die in gesprek is met een paar anderen, en trekt hem bij zijn vest mee.)*

Ze wil nie, pa, ze doe zoe bot!

DE VADER : Wa wil ze nie?

DE BRUIDEGOM : Heur veurdeur is toe, vast.

DE VADER : Zoekt dèn ne sleutel die past.

DE BRUIDEGOM : Ik wit die nie liggen.

DE VADER : Ge zijt een vod.

(Wendt zich weer tot de anderen. De bruidegom dwaalt af over het erf.)

EEN JONGEN : *(vanachter het huis.)*

Maskes! Noa wur het plezant!

Peer Gynt is oangekommen!

DE SMID : *(die net is gearriveerd.)*

Wie heet em gevraagd?

DE KEUKENMEESTER : Niemand. *(gaat naar het huis.)*

DE SMID : *(tegen de meisjes.)*

Sprikt hij tegen u, zi den beducht!

EEN MEISJE : *(tegen de anderen.)* Nee, we doen as was hij lucht.

PEER GYNT : *(komt levendig en rood aangelopen aan, zet zich middenin de groep en slaat de handen ineen.)*

Zo, wie is de knapsten in 't land?

EEN EERSTE : *(tot wie hij zich gericht heeft)* Ikke nie.

EEN TWEEDE : Ikke nie.

EEN DERDE : Ikken al evenmin.

PEER GYNT : *(tegen een vierde)* Dan zijt gij het tot ik een beter vin.

HET MEISJE : *(keert zich af)* Heb geen tijd.

PEER GYNT : *(tot de vijfde)* Gij dan!

HET MEISJE : *(terwijl ze wegloopt)* Moet naar huis.

PEER GYNT : Noa al! Zijde nie goe snik?

DE SMID : *(iets daarna, halffluid)*

Eij Peer, z'is oan den hoal mê een ou sik.

PEER GYNT : *(wendt zich bruusk tot een oudere man).*

Woar zin de vrijen, gij.

DE MAN : Misschiens thuis.

(gaat van hem weg).

(Peer Gynt is meteen stil geworden. Hij blikt verscholen en schuw naar de groep. Allen kijken naar hem, maar niemand spreekt. Hij loopt op groepjes toe. Waar hij komt, valt een stilte in; als hij weggaat, glimlachen ze en kijken hem na).

PEER GYNT : *(stilletjes)*

Gelach, bekijks en gepeis as pijlen,
't knarst ier gelak zoaghout da ze vijlen!

(Hij drukt zich tegen het hek. Solveig komt het erf op met de kleine Helga aan de hand, in het gevolg achter hun ouders).

EEN MAN : *(tegen een andere die in Peer Gynts buurt staat)*

Doar, nievelingen.

DE ANDER : Van 't Westen, wa?

DE EERSTE : Ja, van Hedalen.

DE ANDER : Just, die, ja!

PEER GYNT : *(treedt voor de nieuw aangekomenen, neemt Solveig op en vraagt de man)*

Mag ek danse mê ou dochter?

DE MAN : *(zacht)* Doe maar; maar eerst

moeten we binnen onze groet gaan brengen.

(ze gaan binnen.)

DE KEUKENMEESTER : *(tegen Peer Gynt, terwijl hij drinken aanbiedt.)*

Nu g'er zijt, zulde wel een offerkroes plengen?

PEER GYNT : *(ziet hen onophoudelijk na.)*

Merci, ik moet dansen. Ik hem geen dorst.

(De keukenmeester gaat van hem weg. Peer Gynt kijkt naar het huis en lacht.)

Zo fris! Allee, da zoiet nog bestoat!

Me heur oege nor de grond getrokke -!

En mê ne psalmboek in nen doek gedroat,

'ield z'eur vast on heur moeders rokken -!

Ik moet heur achterna. *(wil het huis in.)*

EEN JONGEN : *(komt met een groep van de wei.)*

Peer scheede al uit

mê dansen?

PEER GYNT : Nee.

